

Novosti

Poreske vesti, April 2018

Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma

Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma ("Sl. glasnik RS", br. 113/2017, stupio na snagu 25.12.2017. godine, počinje da se primenjuje 1.4.2018. godine - dalje: Zakon) je četvrti po redu zakon u ovoj oblasti i ima za cilj usaglašavanje sa **Direktivom (EU) 2015/849** Evropskog parlamenta i Saveta od 20.5.2015. godine o sprečavanju korišćenja finansijskog sistema u svrhe pranja novca ili finansiranja terorizma (tzv. Četvrta direktiva EU). Završnim odredbama propisano je da se Zakon primenjuje počev od 01.04.2018. godine a koji pada u nedelju, tako da je primena zapravo počela od 02.04.2018. godine.

Najznačajnije novine u Zakonu u odnosu na prethodni zakon odnose se na:

- drugačije definisanje određenih pojmova ili definisanje potpuno novih pojmova,
- uvođenje pojma i obaveza u vezi sa domaćim funkcionerima,
- uvođenje novih obveznika,
- proširenje obavezne analize rizika,
- situacije kada su obveznici dužni da primenjuju radnje i mere poznavanja i praćenja stranke,
- pojašnjenje obaveze u vezi sa identifikacijom stvarnog vlasnika,
- uvođenje obaveze utvrđivanja korisnika životnog osiguranja,
- uvođenje obaveze prikupljanja podataka o poreklu imovine,
- proširenje kruga trećih lica,
- postupanje u situacijama kada stranka nije fizički prisutna,
- poslovanje za pravnim licima osnovanim u of-šor jurisdikcijama,
- poslovanje sa državama koje ne primenjuju standarde,
- izmena iznosa u ograničavanju plaćanja u gotovini,
- ovlašćeno lice,
- nadležnost za koordinaciju državnih organa u sprovođenju nacionalne procene rizika,

- uvođenje pristupa zasnovanog na proceni rizika u sprovođenju nadzora i kaznene odredbe.

Svakako najbitnija od svih promena u Zakonu je uvođenje definicije, a zatim i novih obaveza za **domaće funkcionere**. Tako, funkcioner RS je fizičko lice koje obavlja ili je u poslednje četiri godine obavljalo visoku javnu funkciju u zemlji, i to:

1. predsednik države, predsednik Vlade, ministar, državni sekretar, posebni savetnik ministra, pomoćnik ministra, sekretar ministarstva, direktor organa u sastavu ministarstva i njegovi pomoćnici, i direktor posebne organizacije, kao i njegov zamenik i njegovi pomoćnici,
2. narodni poslanik,
3. sudije Vrhovnog kasacionog, Privrednog apelacionog i Ustavnog suda,
4. predsednik, potpredsednik i član saveta Državne revizorske institucije,
5. guverner, viceguverner, član izvršnog odbora i član Saveta guvernera Narodne banke Srbije,
6. lice na visokom položaju u diplomatsko-konzularnim predstavništvima (ambasador, generalni konzul, otpravnik poslova),
7. član organa upravljanja u javnom preduzeću ili privrednom društvu u većinskom vlasništvu države,
8. član organa upravljanja političke stranke.

Osim funkcionera, iste radnje i mere se primenjuju i na njihove bliže saradnike i članove uže porodice.

Sledeća značajna novina odnosi se na **ograničenje u vezi sa gotovinskim plaćanjem (zabrana gotovinskog plaćanja)**, pa je tako propisana zabrana prijema gotovog novca u iznosu koji prelazi 10.000 evra u dinarskoj protivvrednosti za sva lica koja se bave prodajom robe i nepokretnosti ili vršenjem usluge u RS.

Novi obveznici

Članom 4. Zakona su definisani sledeći obveznici:

- 1) banke;
- 2) ovlašćeni menjači, privredni subjekti koji menjačke poslove obavljaju na osnovu posebnog zakona kojim se uređuje njihova delatnost;
- 3) društva za upravljanje investicionim fondovima;
- 4) društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima;
- 5) davaoci finansijskog lizinga;
- 6) društva za osiguranje, društva za posredovanje u osiguranju, društva za zastupanje u osiguranju i zastupnici u osiguranju, koji imaju dozvolu za obavljanje poslova osiguranja života, osim društava za zastupanje i zastupnika u osiguranju za čiji rad odgovara društvo za osiguranje u skladu sa zakonom;
- 7) brokersko-dilerska društva;

- 8) priređivači posebnih igara na sreću u igračnicama i priređivači igara na sreću preko sredstava elektronske komunikacije;
- 9) društvo za reviziju i samostalni revizor;
- 10) institucije elektronskog novca;
- 11) platne institucije;
- 12) posrednici u prometu i zakupu nepokretnosti;
- 13) faktoring društva;
- 14) preduzetnici i pravna lica koja se bave pružanjem računovodstvenih usluga;
- 15) poreski savetnici;
- 16) javni poštanski operator sa sedištem u Republici Srbiji, osnovan u skladu sa zakonom kojim se uređuju poštanske usluge;
- 17) lica koja se bave pružanjem usluga kupovine, prodaje ili prenosa virtuelnih valuta ili zamene tih valuta za novac ili drugu imovinu preko internet platformi, uređaja u fizičkom obliku ili na drugi način, odnosno koja posreduju pri pružanju ovih usluga.

Novina je da su sada obveznici javni beležnici, advokati u slučajevima koji su konkretno i nabrojani, a tiču se advokature koja nije u vezi sa zastupanjem stranke u postupcima pred pravosudnim organima, kao i lica koja se bave pružanjem usluga kupovine, prodaje ili prenosa virtuelnih valuta.

- Advokat je obveznik kada pomaže u planiranju ili izvršavanju transakcija za stranku u vezi sa:
 - kupovinom ili prodajom nepokretnosti ili privrednog društva,
 - upravljanjem imovinom stranke,
 - otvaranjem ili raspolaganjem računom kod banke (bankarskim računom, štednim ulogom ili računom za poslovanje sa hartijama od vrednosti),
 - prikupljanjem sredstava neophodnih za osnivanje, obavljanje delatnosti i upravljanje privrednim društvima,
 - osnivanjem, poslovanjem ili upravljanjem privrednog društva ili lica stranog prava;
 - situacijom kada u ime i za račun stranke vrše finansijsku transakciju ili transakciju u vezi sa nepokretnošću.
- Javni beležnici su obveznici po Zakonu, ali u skladu sa odeljkom IV Zakona, imaju posebne obaveze. Naime, članom 63. Zakona je određeno da javni beležnik utvrđuje identitet stranke na način propisan propisima kojima se uređuje javnobeležnička delatnost. Obaveza javnog beležnika je da prijavi sumnjivu transakciju, kao i da Upravu za sprečavanje pranja novca (dalje: Uprava) obaveštava

elektronskim putem. Nadzorni organ je Javnobeležnička komora koja sastavlja listu indikatora, a javni beležnici su dužni da je primenjuju u svakom konkretnom slučaju.

- Lica koja se bave pružanjem usluga kupovine, prodaje ili prenosa virtuelnih valuta ili zamene tih valuta za novac ili drugu imovinu preko internet platformi, uređaja u fizičkom obliku ili na drugi način, odnosno koja posreduju pri pružanju ovih usluga su obveznici primene Zakona, a nadzor sprovodi Narodna banka Srbije shodnom primenom odredaba zakona kojima se uređuje pružanje platnih usluga i koje se odnose na nadzor nad platnim institucijama, uključujući i preduzimanje mera prema tom obvezniku koje se mogu preduzeti prema platnim institucijama u skladu s tim zakonom.

Za kraj, nakon stupanja na snagu obveznici imaju, između ostalog, sledeće obaveze:

- Da sprovedu radnje i mere koje se tiču sprečavanja pranja novca za stranke sa kojima je poslovna saradnja uspostavljena pre stupanja na snagu Zakona i da donesu analizu rizika (rok: godinu dana od stupanja Zakona na snagu)
- Da usklade svoje interne akte (rok: tri meseca od stupanja Zakona na snagu).